

Evangelická DIJAKONIJA Evangelické crkve a.v. u Slovačkej

PRIRUČNIK
za organizovanje dijakonijske službe u crkvenim opštinama

Zuzana Kolárovská, sveštenica,
koordinator Odbora Dijakonijske službe u crkvenim opštinama ECAV u Slovačkej

Za unutrašnju upotrebu saradnika i volontera EHO prilagodila
Marija Parnicki

Sadržaj

Skraćenice	4
Dijakonija	5
Šta sve sadrži reč dijakonija?	5
Diakonijska služba u crkvenoj opštini	6
Cilj Dijakonijske službe u crkvenim opštinama	7
Analiza potreba u CO	8
A	
Dijakonijska grupa za kućne posete – DG KP	8
Redovne posete	9
Povremene posete	9
Objašnjenja	10
Prvi praktični koraci kod organizovanja Dijakonijske službe u crkvenim opštinama	13
Prema ciljnim grupama je potrebno uraditi:	13
Mapiranje	14
Koordinator dijakonijske grupe za kućne posete u crkvenoj opštini	14
Zadaci	15
Volonter, član dijakonijske grupe za kućne posete	16
Zadaci	16
Sveštenik crkvene opštine i Dijakonijska služba	17
Načela	17
B	
Dokumentacija za organizovanje Dijakonijske službe u crkvenoj opštini	18
C	
Edukacija koordinatora i saradnika DG i forme edukacije	18
Teme edukacije	19

Skraćenice

CO	Crkvena opština
EHO	Ekumenska humanitarna organizacija – Dijakonijski centar
DC	Dijakonijski centar
D i DS u CO	Dijakonija i Dijakonijska služba u CO
DS u CO	Dijakonijska služba u crkvenoj opštini
DG	Dijakonijska grupa
KP	Kućne posete
DG KP	Dijakonijska grupa za kućne posete
EZ	Episkopsko zvanje / Sekretarijat crkve
P CO	Prezbiterijum CO / savetodavni odbor
UG	Udruženje građana
NVO	Nevladina organizacija

Dijakonija

Reč DIJAKONIJA je grčka reč i znači služba. U Novom zavetu se svaka delatnost crkve razume kao služba. Gospod Isus je sam sebe nazvao slugom – dijakonom. „Jer, ni Sin čovečiji nije došao da mu služe, nego da služi i da svoj život da kao otkupninu za mnoge.“ - Mk 10,45. Isus je tešio siromašne, bolesne, ljude na margini društva,... I od svojih učenika je očekivao da se slično ponašaju.

Ljubav prema bližnjima i milosrđe su osnovni elementi hrišćanske egzistencije „Jer, u Hristu Isusu ne vredi ni obrezanje ni neobrezanje, nego vera koja je delotvorna kroz ljubav.“ - G 5,6.

Šta sve sadrži reč dijakonija?

Dijakonija je:

- izraz Božije ljubavi prema svim ljudima;
- izraz ljubavi čoveka prema Bogu u službi svom bližnjem;
- praktičan život vere – način života hrišćanina;
- ona oblast vere koja pomaže čoveku u nevolji;
- vera zajednice hrišćana ispoljena kroz reč i delo;
- služba crkve – sastavni deo celokupne misije crkve;
- zajedništvo jakih sa slabima;

Dijakonija:

- pomaže tamo u svim teškim situacijama;
- ozbiljno shvata potrebe ljudi;
- ne da se obeshrabriti;
- nema granica;
- pomaže tamo gde ljudi ili grupe imaju velike materijalne, duhovne i druge potrebe;
- priklanja se teskobnoj duši čoveka;
- ne omalovažava ni jednostavno pružanje ruke. Čaša sveže vode može da postane nosilac da bude znakom ljubavi;
- služba dijakonije pripada celome čoveku. Objekat dijakonije je čovek – bližnji!

Na pitanje „A ko je moj bližnji?“ L 10,29 je odgovorio Isus u priči o dobrom Samarićaninu: L 10,25 – 37.

Nije važno ko je moj bližnji, već je važno kome ću ja da postanem bližnji. Onaj kome je potrebna moja pomoć je moj bližnji. Bližnjeg ne mogu da biram. Na pitanje, koliko je u životu svakog hrišćanina važna ljubav prema bližnjem, odgovara Isus ovako: „Voli Gospoda, svoga Boga, svim svojim srcem, svom svojom dušom i svim svojim umom. To je prva i najveća zapovest. A druga je slična ovoj: Voli svoga bližnjega kao samoga sebe. Ceo Zakon i Proroci zasnovani su na ovim dvema zapovestima.“ – Mt 22,37-40.

U prvobitnim hrišćanskim zajednicama se uzajamna ljubav i pomoć podrazumevala. Iz hrišćana je Božija ljubav zračila i na nehrišćane. „Neka vaša blagost bude poznata svim ljudima. F 4,5 U mnogim ranohrišćanskim zajednicama je bila organizovana pomoć za one kojima je bila potrebna.

Kasnije su prve hrišćanske zajednice smeštale svoje neizlečivo bolesne i umiruće u kuće koje su posebne namenjene za ove svrhe.

U srednjem veku su centri ljubavi prema bližnjima bili manastiri. Postepeno su u siromašnije porodice dolazile grupe negovatelja (ljudi koji su brinuli o bolesnim i siromašnim) i donosile pomoć.

Zanimljivo je da su to uvek deca ona koja odrasle direktno ili indirektno navode na neku aktivnost. Tako je bilo i u 20. veku. Posle ratova i katastrofa su deca ostajala siročićima i kao posledica toga su postajala prosjaci i lopovi. Oni hrišćani koji su Božiju reč shvatali bukvalno (zvali su ih pijetisti) su se osećali njome pozvani da u ovakvoj situaciji rade nešto konkretno.

I u vreme porasta industrije su mnogi ljudi postajali siromašni i trpeli razne oskudice. Najranjiviji su bili stari, telesno hendikepirani, bolesni, slepi, gluvi, sezonski radnici i sl. Mnogim porodicama je bila potrebna pomoć. Njima su pomagali članovi CO koji su bili svesni svojih darova (talenata) i počeli su da ih koriste u slavu Gospoda Isusa Hrista.

Diakonijska služba u crkvenoj opštini

Služba ljubavi koja treba da bude sastavni deo života svakog hrišćanina i treba da bude vidljiva u životu crkvene opštine koja je nosilac i (iz)vršilac dijakonije.

Pomoć kao služba ljubavi – DIJAKONIJA koju pruža čovek čoveku-bližnjem u crkvenoj opštini se naziva:

Dijakonijska služba u crkvenoj opštini – (DS u CO)

Svaki član crkvene opštine treba da svojim darovima doprinosi tome da crkvena opština postane dijakonijska crkvena opština dakle crkvena opština koja služi. U ovakvoj CO svi članovi uzajamno služe jedni drugima (1. Kor 12) kako bi njihovom službom bile ispunjene potrebe svih: „Stoga, dakle, dok imamo priliku, činimo dobro svima, a pre svega braći po veri. – (Gal 6,10)

Crkvene opštine bi trebalo da budu oaze sa ljudima koji bi:

- nezaposlenima pružali nadu (pomagali da nađu posao);
- vodili i potpomagali decu, omladinu i porodice (posebno iz slabijih društvenih slojeva) kroz razne klubove ili specijalne programe za omladinu i porodice;
- pomagali siromašne;
- primali i posećivali stare ljude (organizovali klubove za dnevni boravak);
- pomagali bolesnima;
- posećivali i pratili umiruće;
- ohrabivali i tešili unesrećene i tužne;
- hendikepiranim davali šanse i omogućavali integraciju u lokalnu zajednicu (bezbarijerni pristup u prostorije crkvene opštine itd.);

- savetovali one koji traže pomoć (stručna i duhovna savetodavna služba i pomoć)
- primali izbeglice i doseljenike;
- pomagali beskućnicima da se uključe u život (topli obrok, odeća, povremeni posao, zaposlenje);
- i drugo (prema potrebama ljudi);

Dijakonijska služba u CO je služba koja je namenjena kompletnoj brizi o čoveka – telo, duša i duh. Pružaju je članovi CO svojim članovima ali i svim ljudima na teritoriji te CO kojima je ova služba potrebna bez obzira na veroispovest.

Dijakonijska služba u CO stvara i održava živi kontakt između CO i njenih članova koji više ne mogu aktivno da učestvuju u životu CO.

Dijakonijska služba u CO pomaže u izgradnji i rastu crkvene opštine u telo Hristovo.

Članovi dijakonijskih grupa u CO su ovlašćeni da služe u ime CO. Oni su izaslanici CO. Deluju i služe u njeno ime.

Cilj Dijakonijske službe u crkvenim opštinama

Svaka crkvena opština treba da razvija svoju dijakonjsku službu¹ tako što će:

A. Osnivati dijakonijske grupe;

B. Podržavati dijakonijske grupe, brinuti za stalno obrazovanje i praćenje saradnika svoje dijakonijske službe;

A.

1. Dijakonijska grupa za kućne posete – DG KP: koju čine volonteri;

2. Dijakonijska grupa za specifičnu pomoć: koju čine volonteri obučeni za rad i pomoć drugim kategorijama ugroženog stanovništva ili marginalizovanih grupa;

B.

Obrazovanje.

---

¹ DS u CO mora da bude sastavni deo svih aktivnosti CO u okviru njene unutrašnje misije.

Analiza potreba u CO

Kad se donese odluka o osnivanju Dijakonijske službe u crkvenoj opštini (DS u CO) potrebno je da se napravi analiza svih potreba ljudi na području na kojem deluje CO. Analizu radi koordinator ili volonter na osnovu vlastitog poznavanja situacija u kojima žive ljudi i na osnovu informacija od prezbitera ili drugih članova CO.

Kad se utvrdi kakve su potrebe (posete, povremena pomoć, kućna pomoć, pomoć kod negovanja, pomoć kod rehabilitacije i sl.) potrebno je proceniti za koju kategoriju pomoći CO već ima ljude na raspolaganju. Te ljude, potrebno je zamoliti ih lično. Dosadašnja iskustva nekoliko CO govore da na poziv sa propovedaonice se skoro niko ne javlja.

Ako se u CO nađe dvoje ili troje koji su voljni da služe posetama usamljenim starijim ljudima potrebno je da se sa službom odmah počne i ne treba da se čeka dok se javi ili nađi više ljudi. Njihovi rezultati mogu da ohrabre i druge koji će se pridružiti ili primiti poziv

Iskustva iz Brazila: Kad neka CO Evangeličke crkve u Brazilu želi da organizuje dijakonijsku službu za svoje članove postupa na sledeći način: Zamoli sestre dijakonise da dođu u tu CO i naprave analizu potreba ljudi. Posle mesec dana, kad je analiza gotova, predstave je zajednici CO i pozovu sve da se mole da Bog dotakne srca ljudi koji imaju darove da pokriju sve potrebe ljudi kojima je pomoć potrebna. One veruju da se u zajednici, u središtu koje je živ Gospod Isus Hrist, uvek nalaze ljudi sa takvim darovima koji mogu da pokriju sve potrebe. Ovi ljudi sa darovima ne moraju ni da slute kakve darove imaju. Zbog toga su potrebne zajedničke molitve kako bi se „glasno“ formulisale potrebe i oni koji imaju darove da ove potrebe ispune mogli da čuju poziv za službu.²

A. Dijakonijska grupa za kućne posete – DG KP

Ako CO odluči da započne sa dijakonijskom službom u formi poseta potrebno je da osnuje dijakonijsku grupu za kućne posete u koju bi trebalo da budu uključeni članovi i muškarci i žene svih aktivnosti CO kao npr. razne grupe odraslih, ženske grupe, omladinske grupe i svi oni koji mogu da nađu vremena za posete. Oni koji ne mogu da se uključe u ovu službu iz bilo kakvog razloga, bi trebalo da je podržavaju na način na koji mogu – moralno, molitveno, finansijski.

Posete su pogodna prilika za slušanje posećenog i kao dokaz da crkvena zajednica misli na svog člana koga Isus Hrist i dalje ljubi. Ove posete daju mogućnost za razgovor o veri, o odnosu sa Bogom i sl. Razgovor ne sme da bude prinudan. U slučaju da je posećeni doživeo nekakvo razočaranje treba ga saslušati, prihvatiti njegovo iskustvo i osećanja i ukazati na to da mi ljudi često razočaravamo jedni druge (Gospoda Isusa je izdao prijatelj). Ako uspostavimo prisni odnos sa Isusom razočaranja ljudi nas neće tako jako boleti. Bez Njega je veoma teško uzdići i pomiriti se sa time da će svako da odgovara za svoja dela!

Posete su velika pomoć članovima porodice koji brinu o svom ostarelom ili bolesnom članu. Od neprocenjive pomoći je kada volonteri DG povremeno zamene ove članove kako bi oni mogli da obave neke poslove van kuće. (kupovina, plaćanje računa, prisustvovanje nekim društvenim i kulturnim

---

² Svedočanstvo jedne dijakonise

dogadajima i sl.)

- Biti u DG KP znači biti u službi Isusa Hrista i Njegove pomoći čoveku.
- Biti u DG KP znači tražiti za sebe aktivno mesto u zajednici CO, koristiti svoje darove za Boga i bližnjem.
- Biti u DG KP ne znači da je obavezno da se u njoj i ostane. Svi razlozi da se ne ostane u DG KP jesu i moraju biti prihvaćeni od strane DG i rukovodstva CO. Moguće je da se neko uključi u grupu za KP samo na određeno vreme ili samo za određene ljude. Čak i jedan sat nedeljno je dovoljna i lepa služba za Gospoda Isusa Hrista.

Na prvom sastanku zainteresovanih volontera je potrebno da se odredi kakve posete hoće DG KP da realizuje:

a. redovne

b. povremene

Najverovatnije je da će se neki članovi odlučiti za redovne a drugi za povremene posete.

Redovne posete

a. Redovne posete su one posete koje volonter realizuje:

1. Jednom nedeljno;
2. Jednom u dve nedelje;
3. Jednom mesečno;
4. Dvaput nedeljno;
5. Drugačije, prema dogovoru sa partnerom.

Povremene posete

b. Povremene posete su one posete koje volonter ili volonteri realizuju:

1. Posle sahrane i na godišnjice smrti;
2. Kod bolesnih – povrede, hronična oboljenja;
3. U Adventu i u Postu;
4. Posle Božića ili na početku nove godine;
5. Kod raznih crkvenih svečanosti, aktivnosti;
6. Kod proslavljanja godišnjica;
7. Kod godišnjice braka;
8. Kod godišnjice krštenja;
9. Drugo.

Bez obzira na to za koje posete će se dijakonijska grupa odlučiti, potrebno je da izabere koordinatorka koji će biti zadužen da brine da se ova služba odvija pristojno i uredno: 1.K 14,40: „...neka sve bude pristojno i uredno.“ 33: „jer Bog nije Bog nereda, nego mira.“

Objašnjenja

a. Za redovne posete je potrebno:

- Zajednički uraditi orijentacioni spisak onih kojima bi prema analizi potreba bile potrebne redovne posete (zovemo ih partnerima);
- Napraviti raspored se i posetiti sve prema orijentacionom spisku i utvrditi kakvo je interesovanje za posete;
- Dogovoriti se o konkretnim posetama sa onima koji pokažu interesovanje – dan i vreme;
- Ako partner živi sam bez rodbine, dogovoriti se sa njim o redovnim posetama;
- Ako partner živi sam a ima porodicu, rodbinu, redovne posete dogovoriti i sa rodbinom, da ne bi nastali nesporazumi;
- Uraditi spisak volontera i uskladiti njihove vremenske mogućnosti sa zahtevima interesenata;
- Pridržavati se dogovorenih termina. Partner se priprema za posete i veoma im se raduje.

Kašnjenje posete može partnera da uznemiri;

- Partneru blagovremeno javiti razloge izmene posete i odmah dogovoriti sledeći termin;
- Volonter treba da ima broj telefona partnera i njegove rodbine ili komšija sa kojima može da stupi u kontakt prema potrebi (u slučaju promene termina posete i sl.);
- Volonter vodi dnevnik poseta. Mesečni izveštaj predaje koordinatoru DS u CO;
- Volonter može partneru redovno da donosi crkvene časopise, razne traktate, priče, drugu literaturu itd.;

CO bi trebalo da ima priručnu biblioteku sa odgovarajućom literaturom za DG KP radi pozajmljivanja.

Redovne posete obavezuju na redovnost. Njihova prednost je što se mogu dugoročno planirati. Volonter tako može slobodnije da planira druge obaveze. Pogodne su ne samo za dugoročan vremenski plan, već i za tematsku obradu razgovora – plan šta hoće volonter da postigne kod partnera.

Sadržaj razgovora je tajna!

b. Za povremene posete je potrebno:

- Odrediti koje posete će DG KP da realizuje;
- Dogovoriti se da li će u posete da ide samo jedan ili dvoje (potrebna je fleksibilnost od slučaja do slučaja). Više volontera samo izuzetno i to uz saglasnost porodice, kako to za nju ne bi predstavljalo opterećenje.
- Spisak partnera i volontera i detaljan plan poseta koji će se svake godine, prema potrebi i češće, menjati i dopunjavati.

Kod povremenih poseta je veoma važno da niko ne bude izostavljen sa spiska. Kod izostavljenog člana može razočarenje da pređe u ogorčenje. Zbog toga je važno posvetiti mnogo vremena izradi spiska. Pritom je potrebno da se konsultuje više članova raznih starosnih grupa iz CO.

a. Posle sahrane i na godišnjicu smrti: pri praćenju onih koji tuguju ima DG KP svoje primarno mesto (ova tema je detaljno obrađena u knjizi „Starost i bolest, kako shvatiti i pomoći“, izdala Ekumenska Humanitarna Organizacija, Novi Sad). Zajednica CO i DG KP ne sme da izgubi iz vida one koji tuguju. Treba da im pomaže. Ako je jedan bračni drug ostao usamljen, treba ga posećivati i slušati ga, tešiti ga svojim prisustvom, pomagati mu u tuzi i pomoći mu da tugu preboli. Ožalošćene posetiti i na prvu godišnjicu smrti. Osim cveta (cveća) doneti mu i prikladne traktate i literaturu (makar i pozajmiti).

b. Kod bolesnih – povrede, hronična oboljenja i drugo. Ova i slična oboljenja izbacuju čoveka na kraće ili duže vreme iz radnog procesa. (na duže ili kraće vreme onemogućavaju čoveka da radi). Iz aktivnog života dospeva u bolnicu a posle toga u tišinu svoje kuće. U toku rekonvalescencije se mogu pojaviti razna pitanja i razmišljana na mnoge teme. Poseta može da pomogne kod traženja odgovora na ta pitanja. Šta će sve biti partneru potrebno pokazaće već prva poseta u bolnici. Prema stanju partnera potrebno je i proceniti šta bi ga moglo obradovati kod posete u olnici. Posle povratka kući se može odneti cvet kao znak dobrodošlice i neki prikladan traktat o bolesti, korišćavanju vremena i sl. Neizlečivo bolesni bi trebalo da imaju redovne posete stalnih volontera ali i povremena poseta nekog drugog volontera će ih obradovati.

c. U Adventu i u Postu: je prikladna prilika da se posete svi bolesni i oni koji zbog slabosti tela ne posećuju zajednicu CO. Razgovarati sa njima o značaju predstojećih praznika. Božićni zimzelen (četine, grančice) ili grana u cvatu mogu da pomognu pri kao uvod u razgovor. Ove posete mogu ujedno i da budu poziv na zajedničko primanje (slavljenje) Večere Gospodnje. Adventne posete mogu i da posluže za čestitanje Nove godine pri čemu može da se pokloni Božija reč (Biblija) ili čitanje za svaki dan nove godine.

d. Posle Božića ili na početku nove godine: ako DG KP odluči da ne realizuje posete pre Božića, može da ih realizuje između praznika ili na početku nove godine. Čestitanje spojeno sa darovanjem Božije reči (Biblije ili čitanja za svaki dan) može partnera veoma da obraduje i ohrabri.

e. Kod raznim crkvenih svečanosti, aktivnosti: informisati o aktivnostima CO (zamoliti za molitvenu podršku). Doneti program svečanosti ili aktivnosti. Posle njih informisati kako su protekli i kakvi rezultati su postignuti. Pozvati ili ponuditi Večeru Gospodnju kod kuće. Kad se to nudi treba vršiti i „prosvjećivanje“ da Večera Gospodnja služi uvek za osnaživanje i okrepljivanje čoveka i da nije najava najava bliske smrti!

f. Kod okruglih životnih jubileja: dogovoriti se od kojeg doba (50 ili 55g) početi sa posetama. Prema starosti odriti šta slavljenicima doneti kao poklon: jedan cvet, zalag sa citatom iz Biblije, na kojem može da bude i slika crkve (sa današnjom računarskom tehnikom ne bi trebalo da bude problem da se ovako nešto pripremi), traktat, knjigu – brošuru sa prikladnom duhovnom tematikom (ne donositi sve odjednom pri prvoj poseti, nešto ostaviti i za kasnije!). Slatkiši su opasni za dijabetičare. Ako CO ima manji broj članova, tako da bi i sveštenik mogao vremenski da savlada sve posete, bilo bi veoma poželjno da aktivno učestvuje u ovim posetama. Ako počne, mora sve da poseti. Tokom pet godina, bi na taj način mogao da poseti većinu porodice. Prema potrebi je jednom godišnje potrebno pozvati sve one koji slave okrugle rođendane na zajednički susret sa malim osveženjem (ako postoji interes treba ponuditi i Večeru Gospodnju) na kojem bi sve prisutne pozdravilo i predsedništvo (rukovodstvo) CO. Jubilantima predstaviti DG KP i u slučaju potrebe im ponuditi njene usluge.

g. Kod godišnjica braka: razmisliti i odrediti za koju godišnjicu da se posete jubilanti. Bilo bi prikladno da ih poseti bračni par sa iskustvom i približno iste starosti. Za prvu godišnjicu ih može ohrabriti i konstatacija da je prva godina zajedničkog života za njima i da će sve biti lakše i lepše uz prisustvo Gospoda. Pozvati ih u zajednicu, predložiti da se uključe u aktivnosti CO. Ako u CO postoje susreti bračnih parova treba ih pozvati na ove susrete. I pri svim sledećim jubilejima postupati slično i primereno njihovoj starosti ili jubileju. Za čestitanje je prikladan cvet, zalog sa citatom iz Biblije (tekst sa njihovog venčanja) i slikom oltara pred kojim su venčani (posebno pri prvoj godišnjici, ili ako ne dolaze u crkvu ili susrete i pri kasnijim godišnjicama), traktat ili knjižica sa prikladnom tematikom. Proceniti da li bi jednom godišnje postojao prostor za zajedničke susrete onih koji imaju okrugle godišnjice (zanimljiva iskustva starijih bračnih parova bi obogatila mlađe). Ako bi ih susret zainteresovao mogao bi to biti početak povremenih ili čak i redovnih susreta bračnih parova određene starosne dobi. Jubilantima predstaviti članove DG KP i njihovu službu u CO, da su im oni pripremili susret. Mlađe bračne parove pozvati da se uključe u ovu službu a starijima ponuditi ovu službu i njene usluge.

h. Za godišnjicu krštenja: postoji dosta mogućnosti da se poseti dete i roditelji, ali DG KP ili predsedništvo CO moraju da odluče kada će realizovati posete: za prvi rođendan, za polazak u obdaništa, za polazak u prvi razred osnovne škole, posle završetka četvrtog razreda, posle završetka osnovne škole i sl. Dobro je podsetiti roditelje na krštenje i na ono što su pri krštenju obećali. Dok je dete mlađe i još ne shvata, poseta je više usmerena na roditelje i na razgovor sa njima. Kad je dete već starije i odlazi na bogosluženja za decu, bilo bi dobro da posetu realizuje osoba koja je zadužena za bogosluženja za decu. Ako dete ne dolazi na ova bogosluženja prikladna bi bila poseta ove osobe sa još dva tri deteta, koji će dete pozvati u zajednicu dece. Osoba zadužena za bogosluženja za decu bi tako imao i priliku da razgovara sa roditeljima. Dete, već prema uzrastu, obradovaće se bojanki (slikovnici) koja može biti sa biblijskom tematikom i kod deteta da probudi interesovanje za Božije stvari. Može se pokloniti neka druga knjižica, traktat, slatkiš. Deca koja odlaze na bogosluženja za decu mogu da donesu svoje „proizvode“.

i. Nedelja zahvalnosti: ovaj praznik koji gubi na značaju u okviru crkvene godine se opet oživljava u mnogim CO. KP stvaraju širok prostor za kreativnost. U nedelji pred ovim praznikom DG KP ima mogućnost da poseti sve partnere i podseti ih na sve darove zemlje i da zajedno sa njima zahvaljuje za ove darove. Ovom prilikom može da im donese i svežanj raznih žitarica. Mnoge starije će ovaj svežanj podsetiti na njihov naporan posao na njivama.

Kod nekih povremenih poseta prikladan je neki od pomenutih simboličnih poklona. Za sve posete uopšteno važi da poklon nije najvažniji ali i sitnica može da obraduje partnera. Ta sitnica ne bi trebalo da bude neka suvišna (beskorisna) stvar već neki prikladni traktati sa Božijom reči koje partner može bilo kada da čita. Za one koji usamljeni provode dane sama poseta predstavlja veliki poklon.³

Za sve ove posete važi osnovno pravilo: mnogo slušati a malo govoriti! Ni u kojem slučaju se ne sme nikome govoriti o sadržaju razgovora sa partnerom i o uslovima u kojima živi, jer samo tako može da se gradi poverenje i sprečavaju klevete.

³ EHO može da Vam prosledi molitvenike na slovačkom jeziku

Prvi praktični koraci kod organizovanja Dijakonijske službe u crkvenim opštinama

Prema analizi potreba⁴ ljudi na području na kojem deluje CO podeliti ih u (na) ciljne grupe:

- a. Hendikepirani;
- b. Bolesni (hronična oboljenja, povrede);
- c. Stari;
- d. Usamljeni – napušteni (zanemareni);
- e. Drugo, prema analizi potreba.

Članovi DS u CO na moraju da počnu sa DG KP za sve ciljne grupe. Na početku se odlučuju za onu ciljnu grupu ili pojedince iz raznih ciljnih grupa kojima je ova služba najpotrebnija.

Prema ciljnim grupama je potrebno uraditi:

- a- Mapirati i podeliti (raspodeliti, rasporediti) vrste hendikepa i njihove potrebe;
- b- Mapirati hronične bolesnike i njihove potrebe;
- c- Stari

1. Mapirati starije ljude i njihove potrebe i odrediti minimalnu starosnu granicu od koje će se evidentirati kategorija starih:

- Broj ljudi koji su sami – bez dece;
- Broj ljudi koji su sami – deca žive van mesta stanovanja roditelja. Roditelje posećuju vikendom
  - (a) Redovno;
  - (b) Neredovno;
- Broj ljudi koji su sami samo u radno vreme – imaju sustanare.

2. Utvrditi potrebe evidentiranih u tački c-1:

- Redovne posete:
  - Jednom nedeljno;
  - Jednom svake dve nedelje;
  - Jednom mesečno;
  - Drugačije, prema dogovoru.
- Povremene posete:
  - Dogovoriti kada i za koje jubileje unutar u DG KP.

3. Mapirati specifične potrebe nekih starih.

---

⁴ Analiza je na str. 8

Ako članovi DG KP i uopšte CO ne mogu da pruže i pomognu kod zadovoljavanja neke specifične potrebe treba da se obrate nadležnim socijalnim ili zdravstvenim službama u mestu.

4. Mapirati potrebe onih koji sami neguju i staraju se o staroj osobi.
5. Mapirati druge potrebe starih.

d- Usamljeni – napušteni;

Pri mapiranju a-; b-; c-; treba da se polazi od analize i na osnovu stanja i potreba identifikovati ciljnu grupu.

e- Drugo, prema analizi potreba;

Ova ciljna grupa može da bude podeljena na manje podgrupe sa specifičnim potrebama.⁵

Mapiranje⁶

- Kod mapiranja polaziti od analiza socijalnih potreba ljudi;
- Za mapiranje koristiti obrađen spisak članova CO;
- Oni koji vrše mapiranje će spisak dopuniti prema svojim saznanjima;
- Nejasne slučajeve dopuniti pri poseti (posetiti i dogovoriti se o detaljima);
- Posetiti sve na spisku (sa spiska) i utvrditi potrebe prema sadašnjem stanju.

Koordinator dijakonijske grupe za kućne posete u crkvenoj opštini

Ako se jedna CO odluči da osnuje DG ona bi trebalo da ima svog koordinatora ili predsednika. Dijakonijska grupa za kućne posete takođe mora da ima koordinatora, koji je takođe volonter i njega mogu da predlože:

- Sveštenik CO;
- Prezbiterijum/savetodavni odbor CO;
- Pojedinci – članovi formirane DG KP ;
- Može sam da se prijavi;

---

⁵ Pogledaj: Crkvene opštine treba da budu oaze sa ljudima koji bi... str. 6

⁶ Mapiranje može da uradi koordinator , interesant za osnivanje DG KP ili neko od volontera

Zadaci

• Organizacioni:

1. Vodi spisak članova;
2. Procenjuje rezultate mapiranja potreba u CO;
3. Priprema plan „raspored“ redovnih poseta;
4. Posle dogovora sa volonterima DG KP im „dodeli“ partnera;
5. Prema potrebi i zahtevu realizuje prvu posetu partneru, objasni namere CO želi sa ovom službom da održava stalni kontakt sa onim članovima CO koji su vezani za kuću (koji ne mogu da dolaze u crkvu i druge susrete koji su odvijaju u CO (ako predsedništvo CO predloži da u prvu posetu odlazi i sveštenik koji to želi onda on objašnjenjem namere, predstavlja koordinatora DG KP i volontera koji će posećivati partnera;
6. Kod prve posete i dogovora sa partnerom određuje termin redovnih poseta;
7. Informiše porodicu partnera o namerama CO i DG KP (DS u CO) i predstavlja volontera;
8. Zadužen je da neguje odnose sa porodicom partnera kako ne bi nastalo nepoverenje, izlišne sumnje, nesporazumi;
9. I on sam (ona sama) realizuje KP;
10. Dodeljuje partneru određenog volontera, koji može najje da izađe u susret njegovim potrebama.
11. Na osnovu dokumentacije i evidenciju piše periodične i godišnje izveštaje o radu

• Savetodavni:

12. Minimalno 1x mesečno se sastaje sa volonterima DG KP radi razmene iskustava, problema i zajedničkog traženja rešenja i izveštavanja;
13. Za duhovno praćenje poziva sveštenika CO. Ako sveštenik ima vremena i interesovanje može da bude prisutan prilikom svih sastanaka;
14. Dobro bi bilo da o svemu informiše sveštenika, da sa njim prodiskutuje eventualne dileme;

• Povremeni:

15. Organizuje susrete starijih u CO gde bi mogla da se ponudi Večera Gospodnja, prigodan program i osveženje;
16. Organizuje druge povremene aktivnosti u CO koje su povezane sa DS u CO;
17. Prema potrebi i ponudi organizuje obrazovanje i podršku volonterima DG KP;

Volonter, član dijakonijske grupe za kućne posete

Članom DG KP može da bude član koji ima dar:

- Da strpljivo sluša;
- Da dozvoli partneru da on govori („tu sam zbog tebe, spreman/na da slušam“);
- Čutati i ne pričati o onome šta je čuo;
- Podsticati i voditi duhovne razgovore (čitanje Božije reči, molitve);
- Da ne daje savete u svakoj situaciji;

Članom DG KP može da bude član koji je spreman (nije obavezno):

- Da pomogne ponekad u obavljanju svakodnevnih kućnih aktivnosti kod partnera

Član DG KP se sam:

- Odlučuje da bude volonter. Za KP se obavezuje dugoročno. KP ne smeju da ga opterećuju telesno, duševno i duhovno tako da bi i sam dospeo u probleme.
- Odlučuje o sopstvenim mogućnostima i granicama svog angažovanja (sam analizira svoje mogućnosti i granice svojih mogućnosti kako ne bi naudio sebi i onima kojima služi).

Zadaci

1. Vodi evidenciju o posetama i partnerima koje posećuje (DG se dogovori kako);
2. Tačno se pridržava ugovorenih termina poseta – ne kasni, radije dođe 5 min. ranije;
3. Neizbežnu promenu ugovorenog termina javlja na vreme i ugovara novi termin;
4. Beleži probleme i njihova rešenja. Ako ne može da ih reši sa partnerom, rešava ih sa koordinatorom DG KP, sveštenikom CO i članovima DG KP na zajedničkom susretu;
5. Usamljene i ne pridobija za sebe i svoju CO već za Isusa Hrista;
6. Partneru nudi Božiju reč i molitve, ali ga na to ne primorava, i prihvata eventualno odbijanje;
7. Ne iznosi i ne prenosi tajne partnera i njegove porodice. Razgovori su „ispovedna tajna“;
8. Ne iznosi sadržaj ličnih razgovora i problema;
9. Informiše sveštenika CO o potrebi duhovno-pastoralne posete, razgovora, Večere Gospodnje (u smislu: „ne znam kako bih mogao da mu pomognem, želi da i vi dođete, nije govorio da vi treba da dođete, ali mislim da bi bilo dobro da naiđete“);
10. Partnere uključuje u molitve za potrebe CO i njene aktivnosti;
11. Informiše partnera o aktivnostima u CO;
12. Na susretima DG KP daje informacije o posetama i ocenjuje rezultate svojih poseta;
13. Partneru donosi prikladne traktate za ohrabrenje, duhovno obrazovanje i informisanje;
14. Pruža podršku i hrabri partnera prema svojim mogućnostima;
15. **Volonter i partner se međusobno obavezuju na ćutanje (diskreciju).**

Sveštenik crkvene opštine i Dijakonijska služba

Zadaci sveštenika u izgradnji Dijakonijske službe u CO su:

1. Da propoveda i uči Božiju reč, da gradi svest o tome da se vera dokazuje u delima ljubavi-odnosno kroz dijakoniju;
2. Da podstiče;
3. Da ohrabruje;
4. Da pomaže;
5. Da prati.

U svakoj CO postoje međusobne posete rođaka, prijatelja, komšija. To je „privatna“ dijakonijska služba. Za DS u CO je potrebna organizovana DG koja bi se posvetili onima članovima CO koji više aktivno ne učestvuju u njenom životu.

6. Da podnese dokumentaciju za osnivanje DS u CO;
7. Da razmotri i predloži (čak i ubedi) P CO osnivanje Dijakonijske službe u CO (to će znati ako je i sam ubeđen da postoji potreba za DS u CO);
8. Ukoliko se sveštenik i predsedništvo CO (prezbiterijum, savetodavni odbor) slože sa osnivanjem DG sa specifičnom delatnošću istom se poverava sposoban saradnik;
9. Da učestvuje u redovnim susretima članova DG (nije obavezno, prema potrebi DG);
10. Da informiše CO o volonterima i njihovim potrebama;
11. Duhovno–pastoralno praćenje članova DG DS u CO;
12. Savetima i duhovnim obrazovanjem prati DG;

Načela

Sestra Eva Bunčáková, predstavnik i koordinator ADOS-e „Marta“ (Agencija za domaću negovateljsku službu) postavila je Principe primenjivanja službi koje ova agencija pruža:

1. Jednakost – jednaki smo pred Bogom;
2. Celovitost i jedinstvenost čoveka – psihičke, fizičke, socijalne i duhovne potrebe;
3. Tolerancija – službe pružamo sa tolerancijom svima koji nam se obrate, poštujemo različita mišljenja i drugu konfesiju (veroisповest);
4. Pastorizacija – na prihvatljiv način nudimo duhovnu pomoć i pružamo je svakome ko za nju zamoli;
5. Zajedništvo – odnos prema čoveku, solidarnost i naše zajedništvo su za nas veoma važni;
6. Diskrecija – poverene lične informacije bolesnog ili drugačije hendikepiranog čoveka poverljivo čuvamo;
7. Saradnja sa porodicom – razvijamo otvorene odnose među saradnicima DS u CO i među klijentom i njegovom porodicom;
8. Misija službom – u širem smislu je služba DIJAKONIJE i služba i svedočanstvo za javnost, posebno zajednice hrišćana...“⁷

⁷ Zapisnik sa sastanka radne grupe DS u CO Bratislava – Prievoz dana 23.11.2000.

B. Dokumentacija za organizovanje Dijakonijske službe u crkvenoj opštini

Svaka Crkvena opština koja odluči da organizuje DS u CO i želi da je pravno registruje kao Udruženje građana (NVO) može da se obrati Ekumenskoj humanitarnoj organizaciji za pomoć.

C. Edukacija koordinatora i saradnika DG i forme edukacije

1. Razni kursevi za kućne posete može pružiti EHO ili uputiti na postojeće;
2. U slučaju da članovi DG žele da otpočnu neku drugu dijakonijsku aktivnost EHO može da posreduje u obezbeđivanju specifične edukacije;
3. Kurseve i seminare o pisanju projekata može da organizuje EHO;
4. EHO takođe može da obezbedi seminare, regionalne susrete za koordinate i volontere DG radi razmene iskustava i konsultacija;

Preporuka za edukaciju za članove (DS u CO):

- Svaki volonter bi trebalo da ima knjigu „Starost i bolest, kako shvatiti i pomoći“ kao i dodatnu literaturu koja mu je na raspolaganju;
- Pre početka edukacije svaki član treba da prouči barem neke delove gore pomenute knjige;
- Minimalno jedanput godišnje informisati o mogućnosti korišćenja i korišćenju onoga što je naučio;
- Težiti daljem usavršavanju (kontinualnoj edukaciji);

Finansijski troškovi – izdaci:

Za rad DG potrebna su i izvesna finansijska sredstva koja se mogu obezbediti putem donacija za konkretne projekte. Ukoliko ova sredstva nisu obezbeđena CO može da organizuje prikupljanja finansijske pomoći za ovu namenu i da traži donatore za ovu službu. Volonterima bi trebalo nadoknaditi njihove materijalne troškove (putne troškove napr.)

Teme edukacije

1. Analiza potreba ljudi u CO i u široj lokalnoj zajednici;
2. Pomoć:
  - a- pružiti;
  - b- primiti;
3. Volonterstvo (uopšteno o volonterstvu);
4. O komunikaciji;
5. Ciljne grupe – njihove specifičnosti:
  - a- Starost:
    - I. Umiranje i smrt;
    - II. Briga o onima koji umiru;
  - b- Razna oboljenja:
    - I. Hronična oboljenja;
    - II. Zavisnost (alkohol, droge);
    - III. Hendikepi;
    - IV. SIDA

© Copyringht Evanjelická DIAKONIA ECAV na Slovensku, Referát Zborovej DIAKONIE

Naslov originala: **MANUÁL pre vznik Zborovej DIAKONIE v cirkevných zboroch ECAV na Slovensku**, Zuzana Kolárovská, farárka, vedúca Referátu ZbD ED ECAV na Slovensku

© Copyright na srpskom jeziku

2008 EHO Ekumenska humanitarna organizacija, Novi Sad.
Izdanje za unutrašnju upotrebu saradnika i volontera EHO-a.

Izdavač: Ekumenska humanitarna organizacija - Novi Sad

Direktor: Bereš Karolj

Glavni i odgovorni urednik: Bereš Karolj

Prevod sa slovačkog: Vladislav Ivičiak

Tehnička priprema: Parnicki Marija

Recenzent: Parnicki Marija

Štampa: u 100 primeraka u IDEAL štampariji - Novi Sad 2008.